

Nález Ústavního soudu, IV. ÚS 2244/2009, ze dne 20. 7. 2009 – k otázce předběžného opatření ve věcech péče o nezletilé ve vztahu k právům rodičů, dětí a problematice spravedlivého procesu

Usnesením obvodního soudu ze dne 26. 4. 2009 byla nezletilá podle předběžného opatření dle § 76a občanského soudního řádu předána do kojeneckého ústavu. Dalšími usnesením došlo k prodloužení trvání předběžného opatření vždy o jeden měsíc. K nařízení řízení ve věci samé, tj. ústavní výchovy, došlo usnesením ze dne 4. 8. 2009. Obecné soudy mají za to, že matka nezletilé má v místě svého trvalého bydliště nevyhovující podmínky pro výchovu a péči o nezl. dítě. Matka v ústavní stížnosti namítá, že při prodloužení předběžného opatření je takový postup možný pouze v případě, že v mezidobí došlo k zahájení řízení o nařízení ústavní výchovy, a že pracovníkům OSPOD doložila, že o nezletilou bude pečovat v bytě svých rodičů.

Při rozhodování o předběžném opatření podle § 76a občanského soudního řádu, je zájem dítěte nejvyšším imperativem. Podle Ústavního soudu neměl obvodní soud pro své závěry a naplnění požadavků citovaného ustanovení dostatečnou oporu v obsahu spisu. I když považoval podmínky, v nichž matka doposud žila, za nedostatečné a ohrožující dítě na životě, nebylo možno odůvodnění předběžného opatření považovat za dostatečné. Nikoho nelze nutit, aby využíval všech výhod, které mu současná civilizační úroveň nabízí, přičemž zájem dítěte, aby mělo zajištěnu „kvalitní“ soudobou péči z materiálního hlediska, nemůže bez dalšího převážit nad jeho zájmem a právem, aby bylo vychováváno vlastními rodiči. Odnětí dítěte rodičům z důvodu ohrožení na životě nemůže být založeno pouze na srovnání předpokládané životní úrovně dítěte s úrovní, kterou by v rámci společnosti mohlo dosáhnout jinde. Zásah obvodního soudu, který stěžovatelce odňal možnost pečovat o nezletilou několik dní po porodu, byl zjevně nepřiměřený, neboť stěžovatelce ani nebylo umožněno prokázat, jak by se o nezletilou byla schopna postarat, a obvodní soud nedisponoval žádnými konkrétními poznatky, jimiž by bylo možno takový postup odůvodnit.

Pokud jde o jednotlivé důvody uvedené v usnesení obvodního soudu, nutno podotknout, že pro závěr, že osobnost matky neskýtala dostatečné záruky řádné péče o dítě, neměl obvodní soud dostatečnou oporu v obsahu spisu. Ze skutečností, že matka odmítala spolupracovat s pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí, nelze usuzovat, že k dítěti nebude mít kladný vztah a především, že nebude schopna se o něj postarat.

Prodloužením doby trvání předběžného opatření za situace, kdy zákon takový postup zjevně neumožňoval, se obecné soudy dopustily svévole (nerespektování kogentní normy), neboť nebylo možno platně prodlužovat trvání předběžného opatření, které již ze zákona zaniklo ke dni 29. 5. 2009 (k zahájení řízení o nařízení ústavní výchovy došlo teprve dne 4. 8. 2009).